

BIBEL EN OG VERDEN

2 | 2022

Når Bibelen
forandrer liv
– for børn,
for krigsofre,
for mennesker
i krise

FOTO: CASPER TYBERG

Bibelselskabets protektor er
Hendes Majestæt
Dronning Margrethe II.

GENERALSEKRETÆREN HAR ORDET

Om lidelser og håb

”Lidelse skal ikke sammenlignes.” I sine yngre år fik den norske præst og sjælesørger Per Arne Dahl omhyggeligt indprentet ordene af sin læremester. Men det var først, da han som 65-årig biskop mistede hørelsen på det ene øre, at han rigtig forstod betydningen af dem, fortalte han for et par år siden i Kristeligt Dagblad. I mødet med sin svaghed var han magtesløs. Alligevel var han nærmest skamfuld, for hvad var et døvt øre sammenlignet med andres lidelser?

Lignende spørgsmål kan ramme enhver af os, når vi hører om lidelserne ude i verden. Hvad er helbredsproblemer i Velfærdsdanmark at regne mod sygdom i lande uden behandlingsgarantier? Hvad er splid i familien i forhold til strid mellem nationer? Hvad er plagsomme tanker og selvbefredelser sammenlignet med sult, nød og forfølgelse? Ikke meget, kan man mene, og har man det, i sammenligning med andre, ikke dårligt nok, kan man jo få det helt skidt over overhovedet at have det dårligt.

Når man læser i Bibelen, gør den imidlertid forbløffende lidt ud af at sammenligne lidelser. Faktisk synes de bibelske forfattere helt uinteresserede i at bidrage til det hovmod og mismod, der ofte følger af sammenligninger. I stedet er de langt mere optaget af den trøst og det håb, der trodser enhver forstand.

Det er fascinerende - på flere måder. *Dels*, fordi trøsten og håbet tilsidesætter en almindelig, rationel overvejelse om at tage sig lidt sammen. Der er trøst og håb nok til alle, også dem, der ikke synes, deres lidelser er værd at sammenligne med andres. *Dels*, fordi det stærke fokus på trøst og håb formår at forbinde folk på tværs af tider, kulturer og livssituationer.

Og nej, det er ikke bare kønne ord fra en skåltale. Det er konkret virkelighed, lige nu, lige her. For det giver mening at bruge Bibelen som formidler af håb og trøst, når danske sygeplejersker møder sygdom og lidelse i deres dagligdag, sådan som Annette Langdahl fortæller i dette nummer af Bibelen og Verden (side 8-9).

Det er også Bibelen, der er i centrum, når vi hører fra Det Ukrainske Bibelselskab. Lidelserne i landet er enorme, dødstillene stiger dagligt, børn og voksne møder en gru, som intet menneske burde opleve. Og lige netop her deler vores kolleger i bibelselskabet brød og bibler ud. Folk, der aldrig har læst i Bibelen før, beder om at få et eksemplar. Det bringer ikke umiddelbart fred til landet. Men det bringer trøst og håb til mennesker, der har brug for det.

Og Per Arne Dahl? Til et møde med sine bispekolleger tog han sig sammen og fortalte om sine helbredsproblemer. ”Så skete det fantastiske, at alle biskopperne kom og lagde hænderne på mig og begyndte at bede for mig. Jeg kunne ikke høre deres ord, men jeg oplevede bønner som berigende og svært bekræftende, og jeg tror, det var et vigtigt øjeblik for vores fællesskab.”

Sådan er det i en verden uden sammenligning. Lidelserne er forskellige. Men trøsten og håbet er det samme.

”

Lidelserne er forskellige.
Men trøsten og håbet er
det samme.

Johannes Baun

INDHOLD

Foto: Jacob Jepsen.

SIDE 4-5

BIBELN FOR BØRN: LYS OG HÅB IND PÅ BØRNEVÆRELSET.

Foto: Sabine van Erp/Pixabay.

SIDE 6-9

BIBELN I DANMARK: BIBELSK SJÆLESORG IND I KIRKERNE OG UD PÅ SYGEHUSENE.

Foto: Douglas Nottage.

SIDE 10-15

BIBELN I VERDEN: KIRKER OG KRISTNE HJÆLPER FLYGTNINGE. NYE BIBELOVERSÆTTELSE PÅ VEJ.

Gud skaber
alting

Vi skal bringe lys og håb ind på børneværelset

Bibelen fortalt for de allermindste: ”Det er vores håb, at vi kan lægge kimen til, at de senere har lyst til at træde længere ind i Bibelen verden,” fortæller den ene forfatter, Daniel Øhrstrøm.

Af Thomas Godsk Larsen

”Det er vigtigt, at de allermindste får deres egen bibel. En bibel, der er skrevet, så de forstår den og får lyst til at stille alle deres vidunderlige spørgsmål,” siger journalist og forfatter Joan Øhrstrøm. Hun og hendes mand, Daniel Øhrstrøm, står bag teksterne til en ny gendigtning af 40 klassiske bibelhistorier, som retter sig mod de 2-5-årige.

Bibelen er nutid

Joan og Daniel Øhrstrøm håber, at Den lille bibel kan blive en del af et hyggeligt aftenritual, når de mindste skal puttes. Hvor der er tid, plads og ro til at tale om de store ting i livet og gå på opdagelse i tekst og billeder. De enkelte fortællinger ledsages af spørgsmål eller opfordringer, der kan sætte en ramme for samtalerne.

”Alle, der har puttet børn, ved, at højtlesning sjældent foregår uafbrudt,” griner Daniel. ”Det har vi gerne villet bruge konstruktivt i bogen ved at inspirere til, hvad man kan tale om. Når det er en del af fortællingen, så gør det samtalen lettere at rammesætte.”

Den nye børnebibel er skrevet i nutid, og det er der en helt særlig pointe med:

”Vi tror, at det gør historierne mere nærværende.

Distancen bliver mindre, så man måske forstår, at man selv er en del af Guds fortælling. Men Bibelen har i forvejen en fantastisk evne til at virke vedkommende. Bibelen er ikke bare en samling tekster, der er skrevet ned for tusindvis af år siden. Og den er mere end gode eventyr,

nogen engang har fundet på. Det er en levende fortælling, der har med det liv, vi selv lever, at gøre, og dens budskab gælder lige så meget i dag som dengang,” siger Joan.

Daniel mener, at Bibelen har noget særligt at sige til de yngste netop nu, hvor krigen i Ukraine raser:

”Bibelen er en historie om håb. I begyndelsen skaber Gud verden og ser, at det er godt, og Bibelen slutter med, at han vil gøre alting godt igen. Det er den store ramme-fortælling i Bibelen, der også igen og igen peger på Jesus. Derfor er det ikke tilfældigt, at Den lille bibel begynder og slutter med ordet ”lys”. For Jesus er verdens lys. Og det giver håb. Men uanset, om man tror på Gud eller ej, er håb et vigtigt budskab, når vi kigger ud i en verden, hvor også børn bliver utrygge. Vi skal bringe lys og håb ind på børneværelset og minde børnene om, at der er lys; at det uoverstigelige kan overkommes, og at det ender godt.”

Taler til og med de mindste børn

”Vi har læst mange børnebibler for vores børn, men vi har selv manglet en genfortælling til de allermindste. Ofte er sproget lidt for svært, der er ord og begreber, børnene ikke forstår. Vi har også haft små pixibøger, hvor der kun var været billeder fra de bibelske fortællinger,” fortæller Daniel.

Dét skal *Den lille bibel* råde bod på. Og det har været afgørende i ægteparrets fælles arbejde med teksterne at ramme et alderssvarende sprog og en god dynamik mellem ord og billeder, forklarer Joan:

”Vores børn har givet os ideer og input til bogen og været små konsulenter. Vi har lagt vægt på, at sproget er sanseligt, rytmisk og rimende. Samtidig skal det være enkelt, og vi har en del replikker, da det er med til at gøre fortællingen levende.”

”Ja, rim er lim, og det er vigtigt at bruge sprogets musikalitet,” uddyber Daniel. ”Det gælder også om at finde

nogle billeder, børn forstår, men samtidig holde det konkret. En dag havde vores yngste søn slået knæet. ’Det bløder!’, udbrød han. Det kender alle børn, og det inspirerede os til det allerførste ord om Jesus’ korsfæstelse, hvor det hedder, at ’det bløder fra Jesus’ fødder’. Eller i skabelsesberetningen, hvor vores tegneglade søn gav os ideen til at beskrive verden før skabelsen som et tomt tegnepapir, der venter på at blive farvelagt.”

Således elskede Gud verden ...

Titlen *Den lille bibel* peger på, at den er skrevet til de små, og hentyder samtidig til de ord om Guds kærlighed til menneskene i Johannesevangeliet 3,16, som af mange kaldes ’den lille bibel’.

”Og så er det også et lille nik til, at vi kun præsenterer et lille udvalg af Bibelens rigdom,” forklarer Daniel. ”Til gengæld skal det gå som en rød tråd igennem hele genfortællingen, hvad vi ser som det allervigtigste i Bibelen, nemlig budskabet om, at Gud er kærlig og vil gøre alt for os, endda lade sin søn dø på korset, for at vi kan have fællesskab med ham. På den måde er Bibelen Guds kæreste-brev til os mennesker.”

”Vi vil gerne, at læserne står tilbage med en fornemmelse af, at Gud aldrig er længere væk end en bøn, og at vi kan møde ham og Jesus som en nutid i vores liv. Det, der løber igennem *Den lille bibel*, er, at Gud er en kærlig Gud. Han er den gode hyrde, som finder os, hvor vi er. Han sørger for os og vil os det godt. Han er ikke en eller anden fjern eller abstrakt ting. Det, har vi ønsket, står tydeligt frem,” forklarer Joan.

Man kan leve et helt liv på Bibelen

Joan og Daniel Øhrstrøm vil gerne formidle, hvad de kalder en lys kristendom i *Den lille bibel*:

”Men uden, at det bliver en kristendom light,” siger

Daniel og uddyber med en historie fra dengang, han tog knallertkørekort:

”Kørelæreren viste os et lysbillede af et vejforløb med et træ i vejkanten af et sving og spurgte os, hvad vi skulle gøre for at undgå at køre ind i træet. Svaret var naturligvis, at vi skulle fokusere på vejen. På samme måde med troen: Hvis vi stirrer os blinde på alt det, der kan gå galt og være forkert, kommer vi på afveje og overser det væsentlige, nemlig at Gud elsker os, at vi allerede er elsket. Dét kan vi alle leve et helt liv på,” slutter han.

” Håb er et vigtigt budskab, når vi kigger ud i en verden, hvor også børn bliver utrygge.

Joan og Daniel Øhrstrøm, f. 1980 og 1979, er gift og har sammen tre børn. De er bosat i Rønne, hvorfra de arbejder som journalister og forfattere. Joan freelance med tilknytning til Bornholms Tidende som tros- og eksistens-journalist, Daniel ved kulturredaktionen på Kristeligt Dagblad. *Den lille bibel* er resultatet af et fælles skrivearbejde og er deres første bog sammen.

Bibelen fortæller os, at Gud er der, når livet gør ondt

Præst Peter Noer har både arbejdet praktisk og teoretisk med Bibelsk sjælesorg. I en ny afhandling viser han, at metoden har et stort potentiale i folkekirkens sorgarbejde.

Af Thomas Godsk Larsen

Folkekirkepræst, beredskabspræst, psykotraumalog og tilmed officer af reserven. Det er, hvad Peter Noer kan skrive på visitkortet. I en ny afhandling giver han sit bud på, hvordan Bibelsk sjælesorg kan blive en større del af det folkekirkelige sorgarbejde. Baggrunden er en større analyse af folkekirkens sorgarbejde og en række praktiske erfaringer med Bibelsk sjælesorg som koncept. Og perspektiverne i metoden er mange, siger han:

”Jeg havde længe gået og ledt efter en kristent funderet indgang til at arbejde med bearbejdning af traumer. Noget, der aktivt kunne kombinere teologi og psykologi, når vi rammes på livet. Det har jeg fundet i Bibelsk sjælesorg, der i dén grad har Gud med i ligningen – og med dybtgående indsigter fra psykologien.”

Vi er elskede af Gud

Peter Noer har selv faciliteret to grupper i Bibelsk sjælesorg:

”I Bibelsk sjælesorg får vi mulighed for at placere det hos Gud, som vi ikke selv kan bære. Metoden giver en mulighed for at dele og måske give slip på ting, vi kæmper med. Man taler til og med Gud, for Gud er ikke bare et abstrakt begreb. Det bliver blandt andet tydeligt, når vi arbejder med at skrive vores egen klagesalme til Gud,” fortæller han.

”Metoden sætter en ramme for at tale om de ting, der er svære. Der skal være tid til at lytte, for den ramte har brug for at fortælle. Deltagerne træner aktiv lytning, og

jeg understreger gerne, at vi kan sige alt til Gud. Vi skal ikke være bange, vi er elskede nok til, at vi kan tale sandt.”

Bibelen og den brogede verden

Bibelen spiller en afgørende rolle i Bibelsk sjælesorg:

”Bibelen er et vidnesbyrd om, hvor broget menneskelivet i grunden er. De bibelske tekster bliver da refleksionstekster, man kan spejle sig i. Bibelen er også fuld af erfaringstekster, der fortæller om menneskers udfordringer i livet – og hvordan disse håndteres. Her fortæller Bibelen os også, at Gud er der, når livet gør ondt. Bibelen kan på den måde læses som et kærestebrev fra Gud til os. Og hvis Bibelen læses på den måde, hvor man nysgerrigt undersøger, hvad ens elskede – Gud – vil fortælle, så opbygger vi vores relation til Gud.”

Et stort potentiale

Peter Noer deltog for nylig i en sorgkonference i Herning, hvor han oplevede stor interesse for Bibelsk sjælesorg i sine samtaler med andre konferencedeltagere. Han mener ikke, at Bibelsk sjælesorg skal erstatte andre tilbud i folkekirken. Men det kan noget andet end mange af folkekirkens andre tilbud:

”Mens kristendomskurser ofte fokuserer på læresætninger og teologi, tager Bibelsk sjælesorg udgangspunkt i mødet mellem Bibelen og det levede liv. Og mens sorggrupper ofte har et konkret dødsfald som baggrund, er Bibelsk sjælesorg bredere funderet,” siger han og uddyber:

”Bibelsk sjælesorg kan adressere mange forskellige former for sorg. Det kan godt handle om, at nogen er død, men det kan også være en dyb eksistentiel krise med tab af mening eller noget, der sætter en stopper for en lovende karriere eller ens fritidsliv. Man behøver faktisk ikke at stå i en krise – uanset hvad, kan forløbet ruste en til at tackle kriser, der nu engang vil høre et liv til.”

Foto: Les Kaner

”

Bibelsk sjælesorg kan adressere mange forskellige former for sorg. Det kan godt handle om, at nogen er død, men det kan også være en dyb eksistentiel krise med tab af mening eller noget, der sætter en stopper for en lovende karriere eller ens fritidsliv. Man behøver faktisk ikke at stå i en krise – uanset hvad, kan forløbet ruste en til at tackle kriser, der nu engang vil høre et liv til.

PETER NOER, FOLKEKIRKEPRÆST, BEREDSKABSPRÆST, PSYKOTRAUMATOLOG, OFFICER AF RESERVEN

Foto: Palle Teis Nielsen

BIBELSK SJÆLESORG

- Bibelsk sjælesorg er en trosbaseret metode, der aktivt inddrager bibelske tekster.
- Et forløb i Bibelsk sjælesorg indeholder cases, øvelser, refleksioner, bibellæsninger og samtaler om egne erfaringer, oplevelser og iagttagelser.
- Programmet Bibelsk sjælesorg (Bible-based trauma healing) udgår fra Trauma Healing Institute ved Det Amerikanske Bibelselskab.
- Metoden Bibelsk sjælesorg er med til at forløse traumer og er blevet afprøvet og eksponeret for mere end en million mennesker.
- I dag er der over 16.000 facilitatorer og næsten 700 organisationer, der har implementeret metoden globalt. Kurset tilpasses det enkelte land og bruges af alle kirkeretninger.
- Trauma Healing Institute har et Advisory Council for at sikre, at programmet Bibelsk sjælesorg har de højeste standarder inden for mental sundhedspraksis.

Vi skal have modet til at medvandrende

Helbrede - lindre - trøste. Sådan lød skiltet hen over indgangen til det gamle amtssygehus i Aarhus. Og ordene er mere aktuelle nu end nogensinde, mener Annette Langdahl, der gerne ser et større fokus på den åndelige omsorg. Her kan Bibelsk sjælesorg noget helt særligt.

Af Thomas Godsk Larsen

Annette Langdahl er udviklingskonsulent i Dansk Kristelig Sygeplejeforening og har stiftet nært bekendtskab med Bibelsk sjælesorg på et kursus i Løgumkloster i det tidlige forår. Hun har udviklet kurset "Åndelig omsorg i praksis" for sundhedspersonale, hvor en del af den åndelige omsorg er religiøs omsorg og sjælesorg:

"Her kan Bibelsk sjælesorg virkelig noget. Den hjælper sundhedsprofessionelle med at forstå det religiøse sprog som en kilde til lindring og trøst."

Åndelig omsorg, når livet gør ondt

Dansk Kristelig Sygeplejeforening arbejder med de kristne værdier som grundlag, men deres kurser i bl.a. åndelig omsorg er for alle uanset overbevisning og tro:

"Vi oplever stor nysgerrighed og interesse for, hvordan man yder åndelig omsorg som sundhedsprofessionel. Her handler det både om konkrete redskaber i samtalen med patienter og pårørende, men lige så meget om samværet og nærværet i relationen - for åndelig omsorg handler også om måden, vi møder medmennesket på."

Annette Langdahl oplever samtidig en stor blufærdighed, når det kommer til tro og eksistens:

"Vi danskere er meget private omkring det eksistentielle og det åndelige. Det kan betyde, at vi mangler sprog for de eksistentielle eller trosrelaterede kriser, livet kan kaste os ud i."

Når man arbejder med alvorligt syge mennesker, er det imidlertid afgørende, at man har evner og modet til at yde åndelig omsorg:

"Som sygeplejersker skal vi jo ikke ud at missionere - men vi skal kunne gribe de 'eksistensbolde', patienter kaster. Vi skal turde møde patienten, hvor hun er, lytte, være nærværende og bevidste om, hvordan vi er til stede

i rummet. Vi skal med andre ord have modet til at medvandre."

Konkret, praktisk, godt

Når Dansk Kristelig Sygeplejeforening holder kurset "Åndelig omsorg i praksis", skal deltagerne arbejde med deres eget ståsted; de skal, med Annette Langdahls ord, turde italesætte eksistentielle temaer, også fra deres eget liv:

"Vi tror på, at en forudsætning for at kunne yde åndelig omsorg er, at man har arbejdet med sig selv og sine egne værdier. Den samtale og refleksion kan Bibelsk sjælesorg være med til at facilitere. Styrken ved metoden er, at den er bygget op omkring cases, og at den inviterer til at bringe egne praksis-eksempler i spil. Det gør det konkret, praktisk, godt."

Moralsk skade

I det nyeste undervisningsmateriale til Bibelsk sjælesorg er det, der kaldes 'moralsk skade', blevet en del af øvelserne og casematerialet. Moralsk skade kan beskrives som sår på sjælen, der opstår, når mennesker oplever, de har måttet handle på måder, der strider imod deres dybeste overbevisning om, hvad der er rigtigt og godt. Og når andre er blevet skadet eller måske ligefrem har mistet livet som konsekvens:

"Her kan Bibelsk sjælesorg også noget," siger Annette Langdahl. "Bibelen bruger ikke udtrykket 'moralsk skade', men vi møder mange fortællinger om mennesker, der lider på grund af skyld og skam. Vi kan læne os ind i de fælles grundfortællinger ved at gå i sporene af bibelske personer som Job, Jesus, David og Peter. Det handler om at turde stille spørgsmål og bruge fortællingerne til at spejle sit eget liv og lidelse og låne dem til at sætte ord på det, der er svært."

Gud slipper os ikke

For Annette Langdahl er der en pointe i, at vi ikke skal bære alting selv:

"Bibelen fortæller os, at vi ikke er alene. Og Bibelsk sjælesorg lader os vide, at vi ikke skal bære det ubærlige selv, men kan overlade det til Gud, der ikke slipper os, men elsker os ubetinget. Det er værd at have med som klangbund, når patienter inviterer ind til samtaler om tro og eksistens - når livet er allersværest."

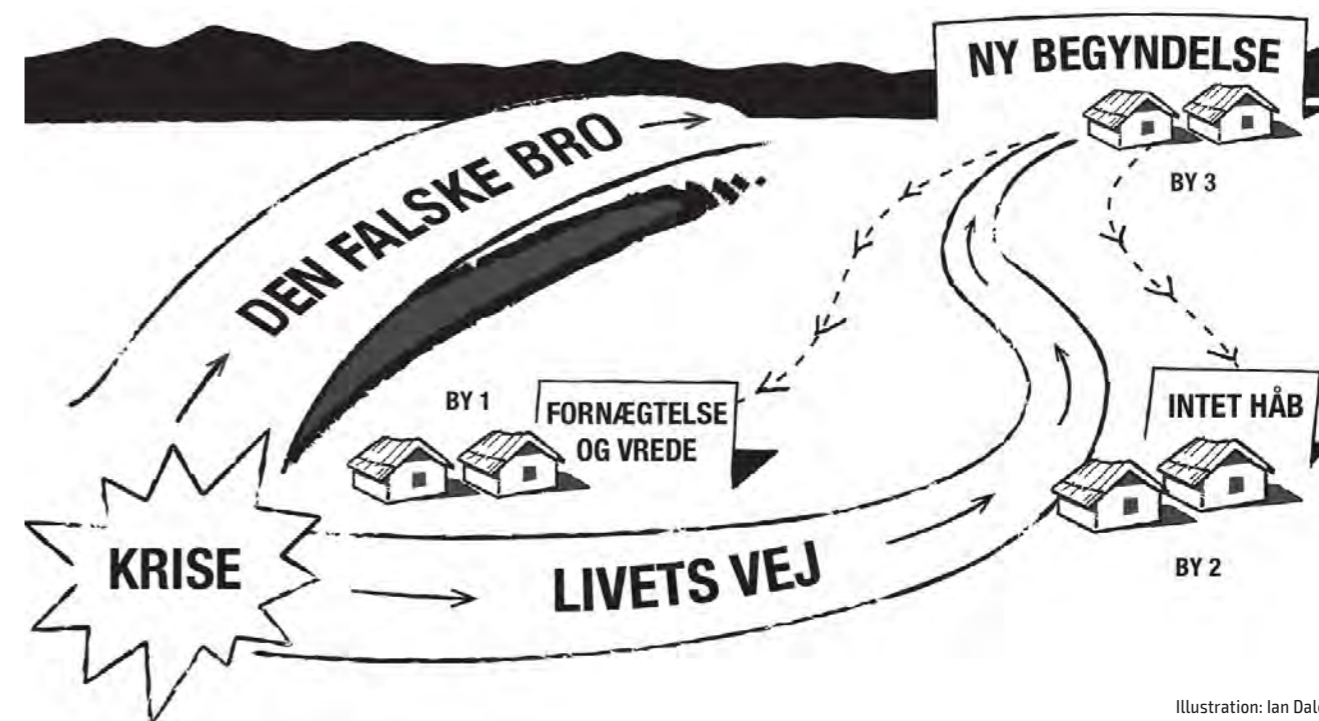

Illustration: Ian Dale.

MORALSK SKADE: EN CASE

Materialet præsenterer en case, hvor en sygeplejerske på grund af enorm travlhed ikke får set til en patient, der har ringet alarm:

På stuen lå hr. Nielsen i sengen og kiggede vildt frem for sig, mens han stønnede højt og tog sig til brystet.

Det viste sig, at han havde fået flere blodpropper i lungerne. Han balancerede på kanten af livet, da Camilla overlod ham til dagvagten. Måske ville han ikke overleve. Hun græd hele vejen hjem. Camilla havde lyst til at melde sig syg, men hun ville ikke opfattes som ansvarsløs.

Hr. Nielsen døde. Camilla turde ikke fortælle nogen, at han havde ringet på klokken længe. Hvis hun havde reageret på hans alarm noget før, havde han måske klaret den. Hun følte sig utilstrækkelig og trak sig fra kolleger, venner og familie.

Øvelserne består i at tale om casen og forsøge at beskrive, hvordan situationen påvirker Camillas forhold til sig selv, til andre og til Gud, og kursisterne taler om, hvordan hun kan hjælpes og støttes. Deltagerne diskuterer, hvorfor det er så svært for Camilla at komme sig efter oplevelsen og, mere generelt, hvilke begivenheder, der kan forårsage moralsk skade, og om deltagerne kender nogen, der har oplevet det. Undervejs inddrages udvalgte tekster fra Bibelen.

” Det handler om at turde stille spørgsmål og bruge fortællingerne til at spejle sit eget liv og lidelse og låne dem til at sætte ord på det, der er svært.

ANNETTE LANGDAHL, UDVIKLINGSKONSULENT I DANSK KRISTELIG SYGEPLEJEFORENING

Foto: Rune Hansen

Frivillige i Christian Fellowship Church hjælper flygtninge med at udfylde det papirarbejde, der er nødvendigt for at registrere sig hos de polske myndigheder.

▼ Liuba og hendes to døtre er blandt de omtrent tre millioner flygtninge fra Ukraine i Polen. Hun var bager i Kyiv og måtte forlade sin forretning, da krigen begyndte.

◀ Matusz fra St. Martins kirke i Krakow (t.h.) viser rundt i kirken. Fra venstre ses Jadwiga Zalisz, generalsekretær i Det Polske Bibelselskab, og Enid Almanzar fra Det Amerikanske Bibelselskab.

KRISTNE I POLEN

90 procent af befolkningen i Polen tilhører den romersk-katolske kirke, langt de fleste den latinske kirke, mens en lille gruppe er ukrainsk-unerede. En selvstyrende ortodoks kirke har ca. 500.000 medlemmer. Blandt de protestantiske kirker er den lutherske den største med ca. 120.000 medlemmer.

KILDE: LEX.DK

Fotos: Douglas Nottage

Polen åbner hjem, kirker og hjerter for de ukrainske flygtninge

Den katolske kirke og andre kirke- og trossamfund arbejder intenst på at give landets mange flygtninge fysisk så vel som åndelig omsorg.

Af Thomas Godsk Larsen

Omtrent tre millioner ukrainere - næsten halvdelen af alle, der er flygtet fra det krigshærgede land - er blevet modtaget i Polen. Her har de tilladelse til at arbejde og bo i minimum 18 måneder:

”Der er formentlig intet sogn, kloster, præsteseminarium eller retrainingscenter, der ikke har åbnet sine døre for dem, der er ankommet,” fortæller Leszek Gesiak, romersk-katolsk præst og talsmand for den polske bispekonference i en erklæring til polsk radio. Der bliver givet logi til flygtninge, og man forsøger at hjælpe med mad, tøj og medicin. Kirkerne er åbne til andagt og gudstjeneste, og der er blevet arrangeret utallige indsamlinger for at hjælpe flygtningene.

”Ved hver eneste messe, jeg har deltaget i i Krakow, siden krigen brød ud, er konflikten blevet nævnt under prædikenen, mens en indsamling til hjælp til flygtninge og krigens ofre har fulgt hver gudstjeneste; ved den seneste messe, jeg deltog i, bad præsten menigheden om at donere skoleartikler til ukrainske flygtningebørn, der nu går i polske skoler,” fortæller Filip Mazurczak, der er katolik og har polsk-amerikanske rødder.

Der er mere end 10.000 katolske sogne i Polen, og langt de fleste er engageret i hjælpearbejdet. Landets ortodokse mindretal, hvis medlemmer overvejende har hviderussiske og ukrainske rødder, spiller også en vigtig rolle sammen med landets lutherske kirke og andre mindre kirkesamfund. Også Polens jøder, der historisk alt for godt kender til krig, forfølgelse og fordrivelse, bidrager. Blandt andet i Krakow, hvor det jødiske samfund har arbejdet på at hjælpe ukrainske flygtninge med at finde logi og skaffe basale fornødenheder.

St. Martins, en luthersk kirke i Krakow, har omdannet et mødelokale til et midlertidigt hjem for 40 flygtninge:

”De efterlod deres bibler, telefoner, sko, ja, endda tandpasta, da de flygtede fra Ukraine. De havde intet, da de kom, de ville bare gerne have et sted at sove,” fortæller Matusz, der arbejder i kirken.

Ud over flygtningenes materielle behov oplever alle kirker, på tværs af kirkesamfund, en enormt stor efterspørgsel på bibler - både på ukrainsk og russisk:

”Der er aldrig nok bibler,” siger pastor Konrad Krajewski fra Christian Fellowship Church i Warszawa, en engelsktalende, multikulturel frikirke. ”Jeg vil tro, det er 99 procent af flygtningene, der ikke har en bibel, når de ankommer.”

Frikirken ligger lige ved siden af det ukrainske konsulat i Warszawa. Der kommer mange ukrainere i kirken, både for at deltage i gudstjenester og for at benytte sig af kirkens tilbud. Kirken serverer mad hver dag, har en lægepraksis og driver en førskole for små børn. Her, som så mange andre steder i Polen, ja, i hele Europa netop nu, går den fysiske omsorg hånd i hånd med den åndelige omsorg for de krigsramte ukrainere.

”Vores øjne er rettet mod den lidende ukrainske kirke. Vi lider med dem.”

Tekst: SAT-7

Ordene kommer fra Volkan Er, som er tv-vært på SAT-7 Türk. I programmet *Worldview* diskuterer han krigen, som har ramt Ukraine.

Det ugentlige aktualitetsprogram er en vigtig kilde til nyheder og analyser for Tyrkiets marginaliserede kristne. Samtidig er det en betydningsfuld kristen stemme i det tyrkiske samfund - en stemme, der sjældent høres i de nationale medier.

”Kirken tager ikke politisk parti”

Siden Rusland invaderede Ukraine den 24. februar, har Tyrkiets regering stået over for et dilemma. Med en beliggenhed på den modsatte side af Sortehavet har Tyrkiet haft økonomiske og politiske bånd til begge nationer, samtidig med, at man er medlem af NATO. Tyrkiets politiske styre har fordømt invasionen, og man har forsøgt at fungere som mægler i forhandlingerne med Ukraine.

Volkan Er og hans medvært på *Worldview* Senem Ekener forklarer, at kirken ikke tager politisk parti, men at den har en særlig forpligtelse netop nu:

”Det er vores pligt at bede om beskyttelse af dem, der lider,” siger Volkan Er. ”Ligesom kirken i Ukraine er et vidne om dette netop nu ved at gøre, hvad den kan for at beskytte mennesker.”

Senem Ekener forklarer, hvordan det sker:

”Kirken i Ukraine er meget aktiv,” siger hun og citerer en ukrainsk biskop for at sige: ”Vores præster går til de mennesker, der ikke kan komme i kirke. Vi vil dele Herrens måltid med de mennesker, der søger ly for bomber i metroerne og undergrunden.”

”Dette er et meget vigtigt budskab til omverdenen om kirkens rolle,” tilføjer Senem Ekener.

Bøn og handling

I programmet *Worldview* orienterer værterne løbende om situationen i Ukraine, og de opfordrer til bøn og handling, når det kan lade sig gøre:

”Som kristne må vi være ét i Gud i bøn og handling. Vi skal bede for Ukraine, og hvis der er noget, vi kan gøre for at hjælpe mennesker omkring os, skal vi gøre det,” understreger Volkan.

I et nyhedsindslag i *Worldview* fortalte værterne om de mange opfordringer til fred fra kristne netværk og organisationer i hele verden. Også i Tyrkiet står de kristne sammen på tværs af kirkesamfund, og her spiller SAT-7 Türk en aktiv rolle: De sender fælles gudstjenester, formidler ord og prædikener fra forskellige kirkeledere og laver partnerskaber og samarbejder omkring tv-programmer. Alt sammen, så de kristne kirker lærer hinanden at kende og står sammen i kriser som den, Ukraine og nabolandene er kastet ud i.

”Kristendommen er en fredens religion”

Kristne rundt omkring i Tyrkiet samles for at bede om fred i Ukraine og om, at fjerne ved at gå i kirke i det krigshærgede land må forsvinde. ”Kristendommen er en fredens religion,” sagde patriark Sahak II fra Tyrkiets armenske ortodokse kirke i et prædikenuddrag, der blev vist i programmet *Worldview*. ”Fred er den mest værdsatte dyd i kristendommen. Fred er det ord, vi bruger mest i kirken. Fred er det mest værdifulde, og Jesus siger, at vi skal sikre denne fred.”

Tyrkiske kristne støtter Ukraine

Foto: Anna Berdnik / Unsplash

SAT-7

Volkan Er og Senem Ekener, værter på SAT-7-programmet *Worldview*.

Foto: SAT-7

”Hver eneste nye oversættelse vil røre og forandre livet for enkeltpersoner, familier og lokalsamfund,” siger Michael Perreau, generaldirektør for De Forenede Bibelselskaber.

Tekst og fotos: Andrea Rhodes

Den første santali-bibel blev lanceret i et fjernliggende område i det nordvestlige Bangladesh i december 2021.

Nye bibeloversættelser til mennesker overalt på jord

På trods af endnu et år i coronaens tegn blev 2021 en stor bedrift i bibeloversættelsernes historie: 90 sprog og 794 millioner mennesker fik nye oversættelser - lidt over 10 procent af verdens befolkning.

11 millioner mennesker - med 48 forskellige sprog - fik for første gang en bibeloversættelse på deres eget sprog. Nye eller reviderede oversættelser blev færdiggjort på yderligere 43 sprog, der tales af 783 millioner mennesker.

”Hver eneste nye oversættelse vil røre og forandre livet for enkeltpersoner, familier og lokalsamfund,” siger generaldirektør Michael Perreau.

”Vi er så taknemmelige for de oversættere, der har dedikeret år af deres liv til at gøre Bibelen tilgængelig for deres lokalsamfund. Mange af dem

arbejder under meget vanskelige vilkår. Vi er også taknemmelige for donorer rundt om i verden, hvis partnerskab har gjort det muligt for flere millioner mennesker at få adgang til håbet og trøsten i Guds ord i disse tider med stor usikkerhed.”

Sorg midt i glæden

I 2021 udkom hele Bibelen for første gang på tre sprog. Ét af dem var khualsim, et sprog, der tales af 7.000 mennesker i Myanmar. Lanceringen fandt sted i november på en online forbindelse efter mange vanskeligheder, med 18 måneders forsinkelse på grund af COVID-19 og et kup i landet. Oversætter pastor Dr. Bernard Luai Hre og hans søn pastor Van Ceu Aung, som også hjalp med oversættelsen, døde på tragisk vis af virussen, få

dage før den færdigtrykte bibel ankom til deres hjem. Myanmars bibelselskabs generalsekretær pastor Khoi Lam Than fortæller, at prædikanten ved lanceringen sagde: ”Dr. Bernard beviste ved sit liv, at himmel og jord vil forgå, men Guds ord vil altid bestå.”

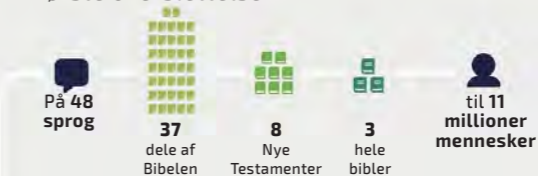
I 2021 fik santali-talende i Bangladesh også den første bibel på deres eget sprog. Lige før jul fejrede hundredvis af santali-talende, som bor i fjernliggende distrikter i det nordvestlige Bangladesh, den nye oversættelse med dans, sang og bøn. Selv om 89 procent af Bangladeshs befolkning er muslimer, er de fleste af de 225.000 mennesker, der taler santali, kristne.

OVERSÆTTELSER FÆRDIGGJORT AF BIBELSELSKABER I 2021

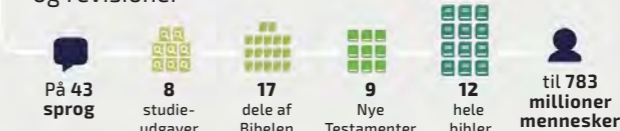
Oversættelser på 90 sprog

Første oversættelser

Nye oversættelser og revisioner

- 5,8 milliarder mennesker og 719 sprog har nu hele Bibelen på deres eget sprog.
- De Forenede Bibelselskaber, som Det Danske Bibelselskab er en del af, står bag cirka 70 procent af alle bibeloversættelser i verden.

Fra en bibeluddeling i det krigsramte
Ukraine. Foto: Andrea Rhodes

Udsatte grupper, flygtninge, minoriteter. Bibelen efterspørges i Danmark og ude i verden – til trøst og til tro. Sammen med 149 bibelselskaber arbejder Det Danske Bibelselskab i mere end 240 lande og områder. Vi oversætter, uddeler og engagerer mennesker i Bibelen. Vil du hjælpe os?

STØT BIBELSELSKABET – UDE OG HJEMME

GIV DIN STØTTE HER

REG.NR. 3001, KONTONR. 9 00 04 88 · MÆRKET 'BIBELUDELING'

BESØG VORES HJEMMESIDE OG STØT FAST:
WWW.BIBELSELSKABET.DK/STOET-FAST

KOMMER DER FLERE MIDLER IND, END DER ER BRUG FOR, GÅR OVERSKUDET TIL LIGNENDE PROJEKTER.

ELLER
MOBILEPAY
62903

